

Esej 8 John Stuart Mill: O svobodi

Obstaja več vrst svobode: osebna, fizična, politična... Razdelimo jo lahko tudi na duševno in telesno. Svoboda je za človeka že od nekdaj ena najvišjih vrednot, bila naj bi pogoj za srečo v življenju. V zgodovini se je sicer človekov odnos do svobode nekoliko spreminjal – v srednjem veku so se tlačani podrejali fevdalcem, ker so bili prepričani, da je bila fevdalcem oblast dana od Boga. Danes pa se ljudje, čeprav verni, ne podrejajo več oblasti, ki jim ni všeč. Zdaj je oblast v večini dežel postavljena od ljudstva. Tako ljudstvo vsaj navidezno vlada oblastnikom.

Interes družbe je, da je človek svoboden, ker je svoboden človek zadovoljen. Če pa je zadovoljen posameznik, je zadovoljna tudi množica, torej družba. Posameznik v družbi pričakuje svobodo, a v zameno zanjo se mora posameznik družbi podrežati. Dobrobit družbe je namreč pomembnejša od dobrobiti posameznika.

Posameznik je svoboden in praviloma deluje v lastno korist, včasih pa nevede tudi v svojo škodo. Njegova okolica mu lahko pri tem vedno svetuje, a prisiliti ga ne more v nič. Družba lahko v posameznikovo svobodo poseže šele, ko ta posameznik s svojim delovanjem ogroža druge posameznike ali družbo. Družba lahko posameznika tudi prisili, da naredi kaj pozitivnega za druge, čeprav posameznik sam pri tem nič ne pridobi (pričanje na sodišču, prva pomoč ob nezgodi). Človekova individualna sreča se torej mora podrediti kolektivni sreči. Posameznik ne more doseči popolne svobode, ker bi popolna svoboda družbo pripeljala v propad.

Ugodje je eden izmed ciljev posameznika. Ugodje je sreča, ki jo ljudje s svojim delovanjem skušamo doseči.

Mill pravi, da je za družbo bolje, da posamezniku pusti čim več svobode, ker s tem posameznik dosega srečo, ugodje. Posameznik pa je del družbe in tako se sreča prenese na celotno družbo. Iz individualne sreče torej raste kolektivna sreča.

Kolektivna sreča in individualna sreča sta neločljivo povezani, saj iz individualne sreče nastaja kolektivna sreča, individualna sreča pa se mora kolektivni tudi podrežati.